

צמצום קונפליקט עם חזירי הבר בחיפה – סיכום חודשי

פרויקט משותף של עיריית חיפה ורטי"ג לצמצום הקונפליקט עם אוכלוסיית חזירי הבר בחיפה, החל במהלך חודש נובמבר 2021. דוח זה מהווה סיכום הפעילויות ותוצאותיהן ממועד זה ועד סוף פברואר. הסברים כללים לפרויקט שתוארו בדוח קודם, הושארו בדוח זה בכדי שהמידע יהיה שלם והדוח יעמוד בפני עצמו.

מבוא כללי

תכנית הפעילות לצמצום קונפליקט עם חזירי בר בחיפה מתבססת על העקרונות הבאים לפי סדר חשיבות:

1. **צמצום מקורות מזון ומים** – ביצוע סניטציה ומניעת מזון זמין, עצירת האכלה מכוונת של חיות בר בדגש חזירים (דרבנים, שפני סלע, תנים ועוד), קיבוע פחים, **ריקון פחים בשעות ערב**, שיתוף ציבור והסברה. פעילות מרכזית זו, נועדה לצמצם את האינטרס של החזירים להיכנס לשכונות בכדי להשיג מזון.
2. **חסימת נתיבי חדירה לשכונות** – בגלל הטופוגרפיה ומבנה השכונות, יש נתיבי חדירה מוגדרים של חזירים. גידור וחסימה של נתיבי הכניסה נועד למנוע כניסת חזירים לשכונות בחיפוש אחר מזון.
3. **טיפול והוצאה של פרטים סוררים** – ישנם פרטים מקרב החזירים שהורגלו למצוא מזונם בשכונות ואיבדו החשש מבני אדם. פרטים אלה עלולים להיות מסוכנים בפרט כשיצומצם המזון, ונדרש טיפול להוצאתם מהמערכת.

1. צמצום מקורות מזון וסניטציה

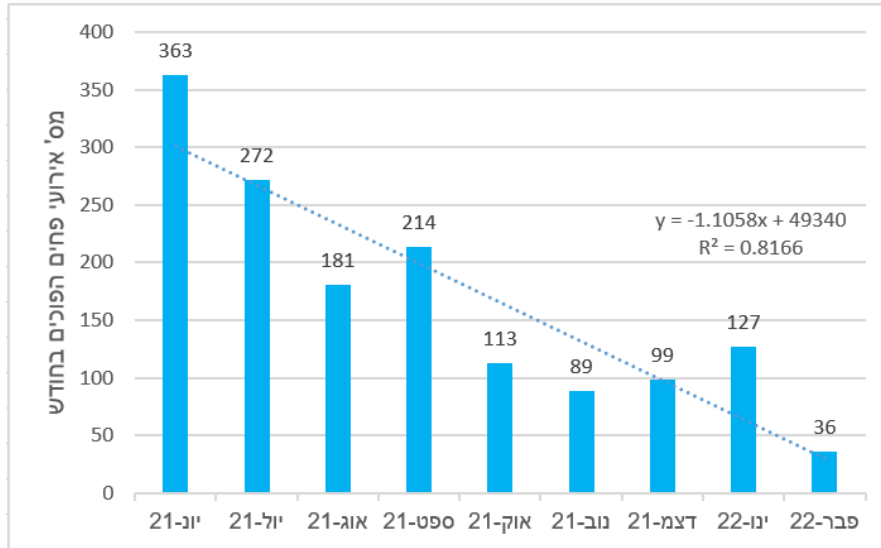
סניטציה כללי

במהלך חצי השנה האחרונה תוגברה בהדרגה מערכת פינוי האשפה בשכונות העיר, במטרה לצמצם את המזון הזמין לחזירים וכללה את פעולות הבאות:

1. פינוי יומי של פחי אשפה וקיבוע פחי אשפה.
  2. שילוב של פינוי אשפה בשעות הערב, בכדי לצמצם מזון זמין לחזירים בלילה.
  3. ניקיון ערב של גינות ציבוריות ופארקים.
- הנחת הבסיס שבמהלך שעות היום מסתתרים לרוב החזירים בחורשים שבשולי השכונות, כאשר הכניסה לעיר לשיחור מזון מתרחשת בעיקר בערב ובלילה. מכאן שצמצום מזון זמין בשעות הערב, צפוי להקטין את ההימשכות של החזירים להיכנס לשכונות. בנוסף לפינוי היומי במרבית השכונות, שולב בחודשים האחרונים ממשק של פינוי פחים בשעות הערב לצד ניקיון ערב של גנים ציבוריים בכל העיר. במקביל הושלמו פעולות של קיבוע פחי אשפה, והחלפת של מאות פחי אשפה בגנים ציבוריים לאשפתונים שאינם נגישים לחזירי בר.
- ניקיון גנים בערבים ובסופי שבוע – אירועים של אשפה מפוזרת בשעות הבוקר נצפו כמעט בכל גן ופארק בשכונות בהן נוכחים חזירי הבר. החל מחודש יוני החל ניקיון גנים בשעות אחה"צ ובסופי שבוע. במסגרת הניקיון מבוצעת החלפת שקיות אשפה בכל הפחים/אשפתונים ומבוצע ניקיון כללי. ממשק זה נועד לצמצם מצב שהפחים יהיו מלאים בפסולת עד כדי מילוי יתר וגלישה, בכדי שלא יהיו מקור מזון אטרקטיבי לחזירי הבר. בעקבות הוספת הניקיון ולפי דיווח של מחלקת גנים, חל שיפור ניכר בניקיון הגנים וירידה משמעותית בתלונות של תושבים ובמראה של אשפה מפוזרת.

פחים הפוכים

בדיקה של השפעת ממשק הסניטציה נעשתה ע"י ריכוז מידע מהמוקד העירוני על כמות אירועי הפיכת פחים ע"י חזירים בשכונות חיפה. ניתן לראות כי מספר הדיווחים על פחים ההפוכים ירד פי ~ 10 מיוני 2021 עד לפברואר 2022 (איור 1). ניתן לשייך מגמת ירידה זו לפעילות הסניטציה הנרחבת שיושמו בעיר, לצד השינוי בעונת שנה.

איור 1 - מספר אירועי פחים הפוכים בכל חודש בתחומי חיפה.

מוקדי משיכה

כחלק מהפעילות השוטפת, בוצע חיפוש אחר מוקדי המשיכה לחזירים לתחומי השכונות בהן היה ריבוי תלונות על חזירים. במסגרת הסיורים תועדו בחודש פברואר 15 נקודות מרכזיות בהן בוצעה האכלה מכוונת של בעלי חיים, אליהם נמשכים החזירים מתוך הרגל שיש בהם אספקת מזון סדירה (איור 2).

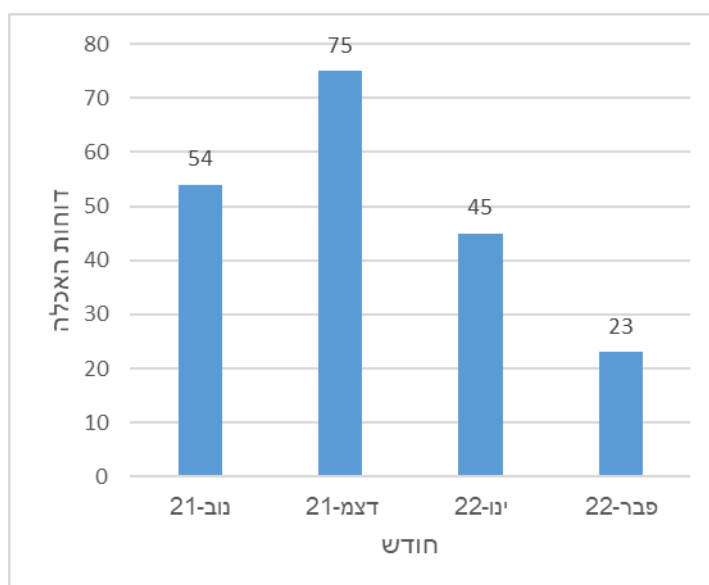

איור 2 – מוקדי האכלה של בע"ח שנמצאו בחודש פברואר.

אכיפה

בחיפה קיימת תופעה של האכלת חזירי בר על ידי תושבי העיר בהיקף נרחב מאוד, שעומדת בסתירה לפעילות הסניטציה שנועדו לצמצם הימשכות החזירים לשכונות. פעילות זו כוללת האכלה חוזרת בנקודות קבועות, ולעיתים כוללת השלכת מזון באופן חוזר לחזירים מחלונות הבתים.

החל מאמצע שנת 2021 תוגברה משמעותית האכיפה כנגד האכלה בניגוד לחוקי העזר העירוני וכנגד השלכת פסולת במרחב הציבורי. בתקופה האחרונה, אנו נתקלים במצב בו "מאכלי חזירי הבר" שינו את דפוסי הפעילות בכדי להימנע מהגבלות על פעילותם. כחלק מההתמודדות לצמצום המזון הזמין לחזירים בשכונות, התבצע מאמץ מרוכז של הפיקוח העירוני לטיפול בתופעת האכלת חזירים והאכלת חתולים שאיננה לפי הנחיות להאכלה נכונה של חתולי קהילה. במהלך חודש פברואר נרשמו 23 דוחות של הפיקוח העירוני על האכלה בע"ח בשכונות השונות (איור 3), כאשר היקף חודשי זה מהווה ירידה ביחס להיקף בחודשים הקודמים.

איור 3 – התפלגות חודשית של דוחות האכלה בניגוד לחוק עזר עירוני.

הסברה

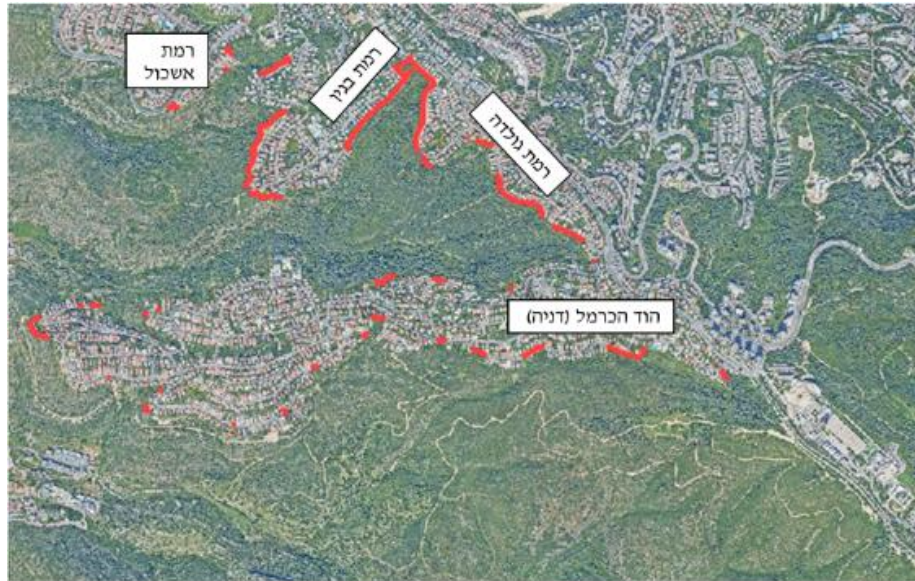
כחלק משולב בפרויקט, הושק קמפיין הסברתי בנושא הקשר בין חיות הבר בכלל וחזירי הבר בפרט, לבין זמינות המזון בעיר. יצא סרטון הסברה, מיניסטי ונתלו פוסטרים של הקמפיין בתחנות אוטובוס ברחבי העיר ובוצע

פרסום בעיתונות המקומית. <https://www.youtube.com/watch?v=0hM0jk7-tpo>

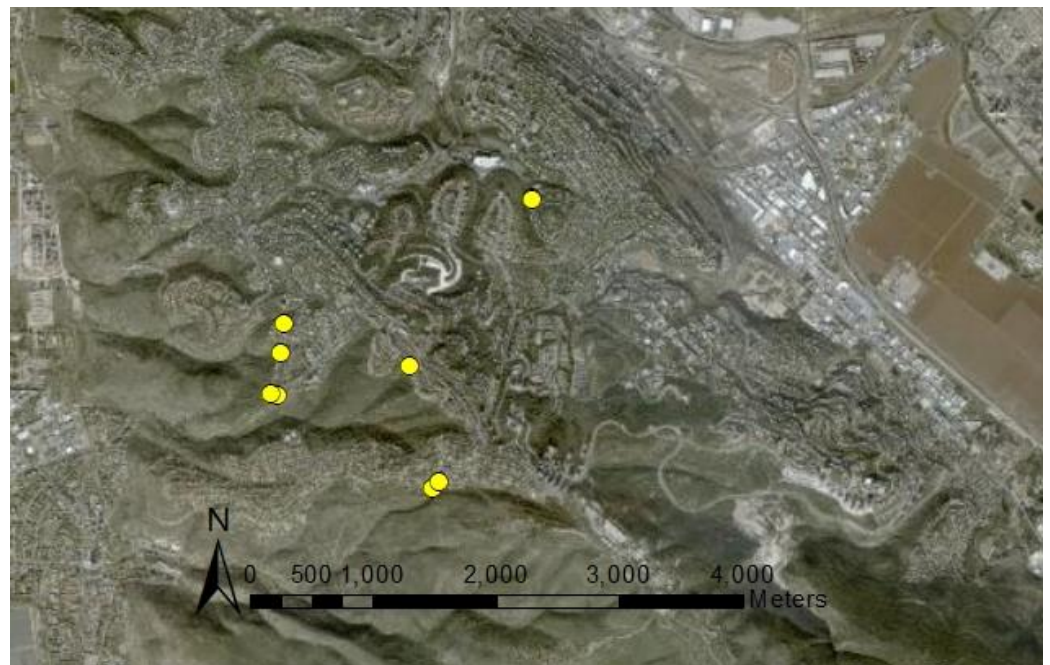
2. חסימת נתיבי חדירה לשכונות

מתוך הבנה כי חסימת דרכי הגישה של חזירים לתוך השכונות הינה הכרחית לצורך צמצום הקונפליקט, קודמה תכנית חסימה של נתיבי הכניסה של חזירים לשכונות בעזרת גידור קשיח. תכנית זו כללה בשלב הראשון את השכונות הגובלות בפארק הכרמל – דניה, רמת גולדה רמת בגין, וחלק דרומי של רמת אשכול (מדרום לכביש פרויד), מתוך מטרה למנוע חדירה של פרטים נוספים מהשטח הטבעי בכרמל, לתוך שכונות חיפה. החסימה כללה שימוש בגדר קשיחה שנמצאה יעילה בחסימת המעבר של חזירים. במיקומים בהם יש שבילי יציאה מהשכונות לשטח הפתוח, הוקמו שערים להולכי רגל המאפשרים יציאה. בשכונות אלה הוקמו 21 מקטעי גדר שמיועדים לחסום כניסת חזירים לשכונות (איור 4). מאחר ושכונות אלה גובלות בשטח הפתוח, הן מהוות חציצה שמצמצמת

מאוד את הסיכוי לכניסת חזירים מהשטח הפתוח לשכונות הפנימיות בעיר. שיתוף הפעולה עם הציבור בסגירת השערים, עוזר בצמצום כניסתם של חזירים לשכונות אלה.

איור 4 – מפת גידור לחסימת נתיבי גישה של חזירי בר לשכונות הגובלות עם פארק הכרמל. כחלק מהסיורים בשטח מתבצעת בדיקה יומית לאורך מקטעי הגדר שהוקמו לצורך סריקה אחר נקודות בהם חזירי הבר יכולים להיכנס לשכונות. נקודות אלה נפרצו בגדר על ידי חזירי בר ולעיתים ע"י אנשים. במהלך חודש פברואר נמצאו 9 פרצות בגדר (איור 5), והן טופלו תוך זמן קצר ע"י צוות תחזוקה.

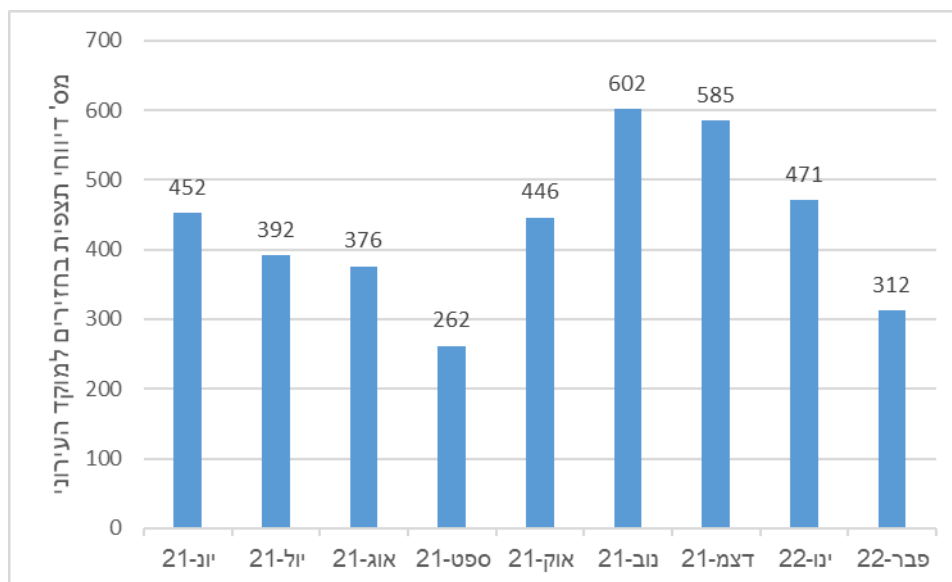
איור 5 – מיקום פרצות בגדר בחודש פברואר. עיקר הפרצות נמצאו ברחוב בני ברית בשכונת רמת בגין ורחוב האג בשכונת דניה.

פעילות המשך - כהמשך לפעולה שבוצעה בשכונות הדרום מערביות, מבוצע מיפוי של שכונות חיצוניות נוספות (הגובלות בשטח טבעי נרחב), כבסיס להרחבה של תכנית חסימת נתיבי כניסה של חזירי בר לשכונות העיר.

3. טיפול בפרטים סוררים

תצפיות חזירי בר

דיווחים על חזירי בר בשכונות העיר מגיעים באופן שוטף למוקד העירוני. בחודש פברואר התקבלו 312 דיווחים על חזירי בר (איור 7). היקף חודשי זה ממשיך את מגמת הירידה שניתן לראות מחודש נובמבר, בו החל הפרויקט משותף.

איור 7 – התפלגות דיווחים חודשית של תצפיות חזירים למוקד העירוני.

בפילוח לפי שכונות, עולה שעיקר דיווחי תצפיות בחזירים מחודש פברואר הגיעו משכונת הדר (59 תצפיות), נווה שאנן (29 תצפיות), כרמלייה (21 תצפיות) והשכונות אחוזה ומרכז הכרמל (20 תצפיות בכל אחת מהשכונות). ראוי לציין כי בחודש פברואר חלה ירידה משמעותית בדיווחי תצפיות בחזירים בשכונת נווה שאנן, שהיתה מוקד דיווח מרכזי בחודשים קודמים, ושלאחרונה הוחל בה פינוי אשפה בשעות הערב (טבלה 1).

פבר-22	ינו-22	דצמ-21	נוב-21
29	93	106	117

טבלה 1 – התפלגות דיווחי תצפיות בחזירים בשכונת נווה שאנן

טיפול בפרטים סוררים

לאחר ההבנה כי הרחקת חזירי בר מהשכונות הפנימיות (שאינן גובלות בשטחים טבעיים) אל השטחים הטבעיים אינה יעילה, ובעקבות הסכנה הרבה הנשקפת כתוצאה מהפחתת המזון הזמין לחזירי הבר, שעלולה לגרום לחזירי בר להתנהגות תוקפנית כלפי תושבים, החלו פעולות הוצאה מהמערכת של פרטים סוררים. במהלך חודש פברואר נלכדו והורדמו לצורך הוצאה מהמערכת, 7 פרטים של חזירי בר סוררים מתוך שכונות פנימיות. במהלך הלכידות של החזירים האלה ניכרה אצל חזירים אלה התנהגות חסרת חשש מבני אדם, ונראה שחלקם היו מורגלים בהאכלת יד.

לסיכום, תוצאות הפעילות עד כה מראות:

- א. לצד פעולות הסניטציה והאכיפה, פעילות יעילה של חסימת נתיבי כניסה, מצמצמת מאוד כניסת החזירים מהשטח הטבעי הסמוך, ומפחיתה את הקונפליקט.

- ב. האכלה מכוונת של חזירים בשכונות העיר – תופעה זו נרחבת בהיקפה, ונדרש המשך מאמץ רב לעצירת פעילות זו, שנוגדת ופוגעת בפעילות הסניטציה שמקודמת בהצלחה בעיר. חשוב להפנים, שפעילות האכלה זו גורמת לחזירים לאבד החשש מבני אדם ולסכנם, ועל כן גורם לכך שיהיה צורך להוציאם מהמערכת.
- ג. חסימת נתיבי כניסה הראתה יעילות רבה. קיימת חשיבות בהרחבתה מחד, ובנוסף נדרש שיתוף פעולה של התושבים בסגירת שערים שנועדו להולכי רגל.
- ד. הטיפול בחזירים סוררים משמש כאמצעי משלים, למכלול הפעולות לצמצום הקונפליקט ונעשה במשורה מתוך מטרה למנוע סיכון לתושבי העיר.

בברכה,
עידו גל, יעל אולק ועמית דולב